

ТАРЕЛІН Анатолій Олексійович (10. 10. 1940, м. Орел, РФ) — теплофізик, фахівець у галузі енергомашинобудування. Доктор технічних наук (1994), професор (2006), член-кореспондент НАНУ (2006). Державна премія України в галузі науки і техніки (2009), премія імені Г. Проскури АН УРСР (1982). Закінчив Харківський політехнічний інститут (1965). Відтоді працює в Інституті енергетичних машин і систем НАНУ (Харків): 1977—85 — вчений секретар, 1985—2020 — завідувач відділу загальнотехнічних досліджень в енергетиці, 2000—09 — заступник директора з наукової роботи, від 2020 — головний науковий співробітник відділу комплексних енерготехнологій. Зробив вагомий внесок у розвиток теорії та інженерної практики проектування проточних частин турбомашин. Запропонував методи оптимального комплексного проектування останнього ступеня турбіни з урахуванням вимог термогазодинаміки, статичної та динамічної міцності, конструювання, технології та умов експлуатації. Засновник наукового напрямку — електрофізичні дослідження у теплофізичних процесах

парових турбін. Під його керівництвом створено й впроваджено в енергомашинобудівній галузі першу в СРСР систему автоматизованого проектування турбінних ступенів (САПР «Лопатка»). Вперше у світовій практиці обґрунтував існування електричних зарядів великої густини у волого-паровому середовищі при білязвуків швидкостях потоку, що дозволило розробити теоретичні й практичні методи раціонального керування електрофізичними явищами в проточній і вихлопній частинах турбін, а також запропонувати нетрадиційні методи їхньої діагностики. Розробляє теоретичні основи, методи та практичні рекомендації підвищення ефективності та надійності паротурбінних установок за рахунок оптимізації режимних параметрів функціонування ТЕС і ТЕЦ, що працюють у сучасних умовах енергоринку.

Основні праці

Оптимальное проектирование последней ступени мощных паровых турбин. К., 1980; Основы теории и методы создания оптимальной последней ступени паровых турбин. Х., 2001; Створення парових турбін нового покоління потужністю 325 МВт. Х., 2009; Электрофизические явления и неравновесные процессы в паровых турбинах. С.-Петербург, 2012; Наука и инновации. Путь к успеху. К., 2015; Энерго- и ресурсосберегающие технологии в энергетике и энергомашиностроении. К., 2017; Electrochemical and Chemical Mechanisms of the Erosion-Corrosion Process of Wet-Steam Turbine Rotor Blades Destruction Under the Influence of Electrified Moisture // J. of Mechanical Engineering. 2021. Vol. 24, № 1 (уці — співавт.).

Рекомендована література

1. 70-річчя члена-кореспондента НАН України А. О. Тареліна // Вісн. НАНУ. 2010. № 10;
2. 80-річчя члена-кореспондента НАН України А. О. Тареліна // Там само. 2020. № 10.

О. В. Кравченко

Бібліографічний опис:

Тарелін Анатолій Олексійович / О. В. Кравченко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891525>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).